

Αγρίνιο, 1926: Ο ΑΙΜΑΤΗΡΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

(Η κηδεία των Θεμιστοκλή Καρανικόλα και Βασιλικής Γεωργαντζέλη.

Η φωτογραφία είναι τραβηγμένη στην συμβολή των οδών Παπαστράτου, Μπότσαρη και Σουλίου.)

Το 1926 η κατακόρυφη άνοδος του συναλλάγματος, είχε άμεσες ευεργετικές επιπτώσεις στο καπνεμπόριο. Έτσι οι καπνεργάτες κινητοποιούνται και απαιτούν ανάλογη αύξηση στα πενιχρά τους μεροκάματα. Οι καπνέμποροι αρνούνται κατηγορηματικά και έτσι οι καπνεργάτες κήρυξαν απεργία το Σάββατο 31 Ιουλίου 1926.

Οι μέρες περνούσαν, οι δύο πλευρές έμεναν αμετακίνητες στις αρχικές θέσεις τους. Το Σωματείο, μετά από 8 ημέρες απεργίας χωρίς καμία πρόοδο στις διαπραγματεύσεις, βρέθηκε μπροστά σε δίλημμα: Αν συνέχιζε την απεργία, θα άρχιζε η διαρροή, αφού οι ανάγκες εκατοντάδων οικογενειών ήταν πιεστικές. Αν αποφάσιζε την μαχητική παρουσία με δυναμικές συγκεντρώσεις και διαδηλώσεις, η σύγκρουση με την Χωροφυλακή θα ήταν αναπόφευκτη.

Αποφασίζουν το δεύτερο και ζητούν άδεια για να συγκεντρωθούν οι απεργοί την Δευτέρα, 9 Αυγούστου, στην πλατεία της Αγοράς, (Πλατεία Στράτου, σημερινή Πλατεία Ειρήνης) εκεί όπου γίνονταν όλες οι πολιτικές εκδηλώσεις. Οι αρχές αρνούνται και τους χορηγούν άδεια για την συγκέντρωσή τους στο χώρο της Αγίας Σωτήρας (το σημερινό Πάρκο), που τότε θεωρούνταν εκτός της πόλης. Πράγματι από το πρωί της Κυριακής 8 Αυγούστου, οι απεργοί άρχισαν να συγκεντρώνονται στον χώρο της Αγίας Σωτήρας, με μαύρες σημαίες πάνω στις οποίες έγραφαν: «Δικαία

απαίτησις, ή 100 δράμια ψωμί ή ένα χρόνο απεργία»

Γύρω στις 8 το πρωί είχαν συγκεντρωθεί γύρω στους 8000 απεργούς. Οι αρχές είχαν τοποθετήσει ισχυρή δύναμη Χωροφυλακής στην «καμπή» της οδού Αγρινίου-Αμφιλοχίας, καθώς και μία δύναμη Ευζώνων, που είχε έρθει από το Μεσολόγγι. Μετά από τους λόγους που εκφωνήθηκαν, η συγκέντρωση διαλύθηκε και οι απεργοί σκορπίστηκαν άλλοι προς τον προσφυγικό συνοικισμό Αγ. Κωνσταντίνου και άλλοι προς την πόλη. Η ομάδα που κατευθύνθηκε προς την πόλη, ήρθε αντιμέτωπη με τις δυνάμεις της Χωροφυλακής. Ο ταγματάρχης Ζαμπετάκης που ήταν επικεφαλής, τους προέτρεψε να κατέβουν προς την πόλη ανά δύο άτομα. Οι απεργοί διαβεβαίωσαν τον Ζαμπετάκη ότι η συγκέντρωσή τους είχε διαλυθεί, αλλά αρνήθηκαν να χωριστούν σε ομάδες των δύο.

Ακολουθεί συμπλοκή και η διαταγή του ταγματάρχη να πυροβολήσουν στον αέρα ήταν η αφορμή να επιτεθούν με πέτρες μερικές εργάτριες στην δύναμη της χωροφυλακής. Οι σφαίρες που μέχρι τότε έπεφταν στον αέρα, γύρισαν προς τους απεργούς. Μία σφαίρα βρίσκει στο κεφάλι τον νεαρό, σχεδόν παιδί, θεμιστοκλή Καρανικόλα, που, σύμφωνα με μαρτυρίες, βρέθηκε τυχαία στο χώρο του επεισοδίου. Μία άλλη σφαίρα τραυματίζει θανάσιμα την έγκυο καπνεργάτρια Βασιλική Γεωργαντζέλη, που ξεψύχησε λίγο αργότερα. Ήταν 29 ετών και είχε ήδη δύο παιδιά, τον Γεράσιμο 9 ετών και την Παρασκευή 5 ετών. Ο εργάτης Δ. Τσαμπάς τραυματίζεται σοβαρά στο μπράτσο, που ακρωτηριάστηκε. Το νέο διαδίδεται στο Αγρίνιο γρήγορα και η κηδεία της Βασιλικής Γεωργαντζέλη και του θεμιστοκλή Καρανικόλα, γίνεται στον Άγιο Δημήτριο παίρνοντας μορφή διαδήλωσης.

Σημείωση 1:

Η απεργία συνεχίστηκε για σαράντα μέρες ακόμη. Το Μάιο του '29

Ξαναγίνονται μεγάλες κινητοποιήσεις καπνεργατών με αιτήματα σχετικά με το ταμείο ασφάλισης. Το Σεπτέμβριο του '29 ξεκινά απεργία, ενώ τον Οκτώβριο γίνονται αιματηρά επεισόδια. Η χωροφυλακή μπαίνει στην αυλή του κτιρίου όπου βρίσκονταν η εργατική λέσχη (πλ. Σουλίου) για να απαγορεύσει τη συνεδρίαση της διοίκησης του Σωματείου καπνεργατών. Στις συγκρούσεις που ακολούθησαν τραυματίζονται σοβαρά 2 χωροφύλακες από πυροβολισμούς (ο επικεφαλής χωροφυλακής Δημητρόπουλος) και τρεις καπνεργάτες ελαφρά. Ακολούθησαν συλλήψεις. Το σωματείο των καπνεργατών διασπάστηκε το 1930 με σχεδόν καθολική συμμετοχή.

Σημείωση 2:

Σύμφωνα με το βιβλίο του Γιάννη Καρύτσα «Ο σφαγιασμός των αρχειομαρξιστών της περιοχής Αγρινίου από τον ελληνικό σταλινισμό» (εκδόσεις Άρδην) στην κινητοποίηση του '26 οι αρχειομαρξιστές βρίσκονταν στην πρώτη γραμμή μαζί με άλλους εργάτες και εργάτριες. Μετά τον Αιματηρό Αύγουστο πολλοί αρχειομαρξιστές κυνηγήθηκαν από τις δυνάμεις καταστολής με συνέπεια να αναγκαστούν να καταφύγουν στην Αθήνα.

Πηγή: paroksismos.squat.gr